

อิทธิพลของการรับรู้ถึงผลกระทบของนโยบายการพัฒนาการท่องเที่ยว ที่มีต่อผลการดำเนินงานของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในกลุ่มธุรกิจบริการที่พัก

จังหวัดน่าน ประเทศไทย

THE INFLUENCE OF PERCEPTION ON TOURISM DEVELOPMENT POLICY IMPACTING ON THE BUSINESS OUTCOMES OF SMALL AND MEDIUM ENTERPRISES (SMEs) OF RESIDENTIAL SERVICE SECTOR IN NAN PROVINCE, THAILAND

ดร.สุปัญญา สุนทรนนธ์*

Dr.Supunyada Suntornnond

คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (ศูนย์พิษณุโลก)

Graduated School of Public Administration, National Institute of Development Administration (NIDA)

*Corresponding author: E-mail: dr.supunyada@gmail.com

รับบทความ 10 มีนาคม 2561 แก้ไขบทความ 1 กรกฎาคม 2561 ตอรับบทความ 11 กรกฎาคม 2561 เผยแพร่บทความ ตุลาคม 2562

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับการรับรู้ถึงผลกระทบต่อการดำเนินงานจากนโยบายการพัฒนาการท่องเที่ยว 12 เมืองต้องห้ามพลาตา ที่ส่งผลกระทบต่อผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ในธุรกิจบริการที่พัก ในจังหวัดน่าน และ 2) เพื่อศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ถึงนโยบายการพัฒนาการท่องเที่ยว ที่มีผลกระทบต่อผลการดำเนินงานของผู้ประกอบการในกลุ่มตัวอย่าง ใน 4 ด้าน ได้แก่ ผลประกอบการในปีที่ผ่านมา จำนวนลูกค้า ปริมาณการขายสินค้า/บริการ และการกระจายรายได้ต่อชุมชน โดยประชากรกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในกลุ่มธุรกิจบริการที่พัก (โรงแรม, รีสอร์ท และที่พักแบบเกสต์เฮาส์) ในจังหวัดน่าน จำนวน 102 แห่ง โดยสามารถเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามปลายปิดที่สมบูรณ์จากกลุ่มตัวอย่างได้จำนวน 80 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 78.4 ของกลุ่มตัวอย่าง

ผลการศึกษา พบว่า ผู้ประกอบการกลุ่มตัวอย่าง มีระดับการรับรู้และเข้าใจถึงนโยบาย 12 เมืองต้องห้ามพลาตาของรัฐบาลโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยการรับรู้ถึงผลกระทบของนโยบายการพัฒนาการท่องเที่ยว มีอิทธิพลในเชิงบวกต่อผลการดำเนินธุรกิจ ในภาพรวมและทั้ง 4 ด้านย่อย ซึ่งได้แก่ ผลประกอบการในปีที่ผ่านมา จำนวนลูกค้า ปริมาณการขายสินค้า/บริการ และการกระจายรายได้ต่อชุมชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีอิทธิพลต่อด้านปริมาณการขายสินค้า/บริการ มากที่สุด

คำสำคัญ: การรับรู้ผลกระทบจากนโยบายภาครัฐ, นโยบายการพัฒนาการท่องเที่ยวในประเทศไทย, ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม, ธุรกิจบริการที่พัก

ABSTRACT

There are two main purposes of this study, which are: to examine the perception level on impact of tourism development policy named 12 cities that should not be missed on the business outcome of small and medium enterprises (SMEs) in Nan province; and to study the influence of the perception on tourism development policy impact on the business outcome of small and medium enterprises (SMEs) of hotel and residential service sector in Nan province. This research collected data from 108 research samples and able to completely collected 80 close-ended questionnaires, which is 78.4 percent of the proposed research sampling.

The key research findings were as follows; 1) The perception and understanding level on tourism development policy named 12 cities that should not be missed from research samples is considerably medium; and 2) The perception level on this tourism development policy impact has a significant impact on business outcomes in 4 sub-areas of the studied enterprises

Keywords: Perception on public policy, policy impact, tourism development policy in Thailand, Small and medium enterprises (SMEs), Residential service sector

บทนำ

ในช่วงหลายทศวรรษที่ผ่านมา นับตั้งแต่ที่รัฐบาลของไทยมีนโยบายส่งเสริมและพัฒนากองท่องเที่ยวเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจของประเทศในปี พ.ศ. 2530 อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของประเทศไทยได้เติบโตขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทั้งด้วยชื่อเสียงและมนต์เสน่ห์ของแหล่งท่องเที่ยวทั้งด้านศิลปวัฒนธรรมและทรัพยากรธรรมชาติที่สมบูรณ์ ซึ่งเป็นที่ประจักษ์แก่สายตาของนักท่องเที่ยวต่างชาติ โดยสามารถสร้างรายได้และการสร้างงานจำนวนมาก รวมทั้งการพัฒนาด้านสาธารณูปโภค ระบบคมนาคมและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ โดยเฉพาะในเมืองท่องเที่ยวสำคัญที่เกิดการขยายตัวด้านการท่องเที่ยวอย่างรวดเร็ว อย่างไรก็ตาม พบว่า ในตลอดหลายทศวรรษที่ผ่านมา แผนการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวจากภาครัฐ ยังมีการมุ่งเน้นการพัฒนาอยู่ที่เมืองใหญ่ ๆ หรือเมืองหลักตามแต่ละภาคของประเทศเท่านั้น ในขณะที่เมืองรองหรือจังหวัดอื่น ๆ ที่ไม่ใช่จังหวัดท่องเที่ยวหลัก ๆ ในไทย ต่างก็มีศักยภาพในการส่งเสริมธุรกิจท่องเที่ยวเช่นเดียวกันกลับไม่ได้รับการสนับสนุนในการพัฒนาให้เกิดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนสำหรับภาคการท่องเที่ยวจากภาครัฐเท่าที่ควร (บุญเลิศ จิตต์วัฒนา, 2542) อย่างไรก็ตาม ต่อมาภาคเอกชนในเมืองรองต่าง ๆ ได้เล็งเห็นและพัฒนาศักยภาพด้านการท่องเที่ยว โดยเฉพาะรูปแบบการท่องเที่ยวในชุมชนหรือการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ซึ่งการท่องเที่ยวลักษณะนี้มีส่วนส่งเสริมการพัฒนาในหลายแง่มุม ทั้งในส่วนของสร้างรายได้ในระดับท้องถิ่น การสนับสนุนให้ชุมชนตระหนักถึงความสำคัญของประเพณี วัฒนธรรม ถิ่นอาศัย และภูมิปัญญาของบรรพบุรุษที่มีการสืบสานจากรุ่นสู่รุ่นบนพื้นฐานของการพัฒนาอย่างสมดุล ทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคม

ซึ่งต่อมาภาครัฐของไทย ก็เริ่มเล็งเห็นศักยภาพในการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในเมืองรองอีกหลายจังหวัดของไทยเช่นกัน โดย ในปี พ.ศ.2558 คุณกอบกาญจน์ วัฒนวรางกูร ผู้ช่วยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ได้เป็นผู้แทนรัฐบาลในการแถลงนโยบายเพื่อผลักดันให้มโนนโยบายพัฒนาการท่องเที่ยวเพิ่มเติมมากขึ้นในจังหวัดต่าง ๆ ที่มีศักยภาพสูงและมีความน่าสนใจ เพื่อรองรับการขยายตัวของนักท่องเที่ยวในเมืองหลัก และเป็นการกระจายนักท่องเที่ยวไปยังจังหวัดต่าง ๆ มากขึ้น เพื่อเป็นการลดปัญหาสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ที่เกิดจากนักท่องเที่ยว รวมทั้งเป็นการกระจายรายได้เข้าสู่ชุมชนในต่างจังหวัด ซึ่งกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (ผ่านทางการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย) จึงได้ออกนโยบายพัฒนาการท่องเที่ยว ภายใต้ชื่อโครงการ “12 เมืองต้องห้าม...พลาด” เป็นการแนะนำแหล่งท่องเที่ยวที่มีเสน่ห์และน่าสนใจ 12 จังหวัดได้แก่ จังหวัดลำปาง จังหวัดน่าน จังหวัดเพชรบูรณ์ จังหวัดบุรีรัมย์ จังหวัดเลย จังหวัดตราด จังหวัดฉะเชิงเทรา จังหวัดชลบุรี จังหวัดสมุทรสงคราม จังหวัดชุมพร จังหวัดตรัง และจังหวัดนครราชสีมา (Department of Tourism of Thailand, 2014)

จากโครงการดังกล่าว จึงมีการส่งเสริมอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในจังหวัดน่านด้วย กล่าวได้ว่า เดิมในอดีต จังหวัดน่าน เคยเป็นเมืองปิดที่ไม่ค่อยมีผู้คนรู้จักเพราะมีภูเขาโอบล้อมและไม่มีเส้นทางที่จะใช้ผ่านไปยังเมืองสำคัญอื่น ๆ แต่ปัจจุบันด้วยเส้นทางคมนาคมที่สะดวกขึ้นและด้วยทำเลที่ตั้งซึ่งไม่ห่างไกลจากเมืองท่องเที่ยวสำคัญทางภาคเหนือ อย่างเชียงใหม่มากนัก รวมทั้งการมีสนามบินและสายการบินต้นทุนต่ำ (low-cost airline) ได้ให้บริการคมนาคมจากกรุงเทพฯ ทำให้ จ.น่าน เริ่มมีชื่อเสียงจนคนรู้จักเพิ่มมากขึ้น ในฐานะเมืองท่องเที่ยวที่สำคัญแห่งหนึ่งของเมืองไทยซึ่งโดดเด่นไปด้วยแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เช่น วัดพระบรมธาตุแช่แห้ง และเชิงธรรมชาติ อาทิ ดอยเสมอดาว อุทยานแห่งชาติศรีน่าน เป็นต้น จากนั้นนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยว ส่งผลให้ปัจจุบัน จังหวัดน่าน ได้รับฉายาว่า “เมืองล้านนาตะวันออก” ซึ่งตามด้วยเรื่องราวของวัฒนธรรมและเอกลักษณ์ท้องถิ่น เป็นอีกหนึ่งเมืองที่น่าเที่ยวเป็นอีกหนึ่งจุดหมายปลายทางยอดนิยมที่เหล่านักเดินทางต่างเฝ้ารอที่จะมาเที่ยวสัมผัสบรรยากาศของความเป็นธรรมชาติ

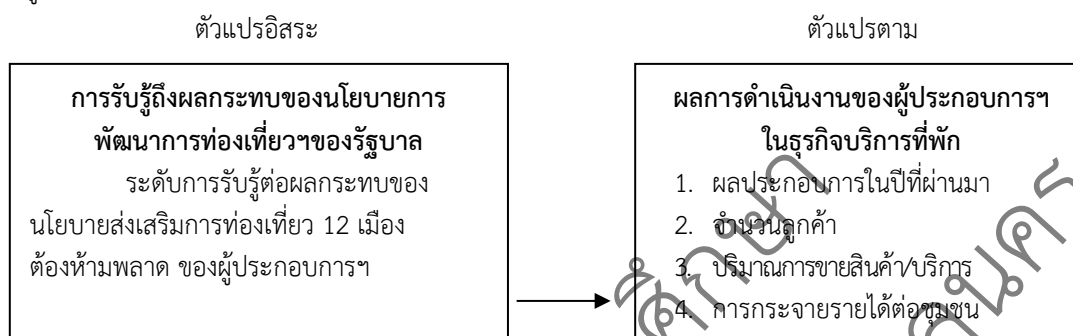
อย่างไรก็ตาม ศักยภาพการท่องเที่ยวของน่านยังมีการท่องเที่ยวในรูปแบบหนึ่งที่สามารถพัฒนาให้เป็นที่น่าสนใจและจะช่วยให้เพิ่มเติมการท่องเที่ยวของน่านให้สามารถเที่ยวได้ตลอดทั้งปี คือ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (สำนักงานสถิติจังหวัดน่าน, 2560) ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจการศึกษา อิทธิพลจากการรับรู้ถึงผลกระทบจากนโยบายการพัฒนาการท่องเที่ยว 12 เมืองต้องห้ามพลาดที่มีต่อการดำเนินธุรกิจ ในภาพรวมและทั้ง 4 ด้านย่อย ซึ่งได้แก่ ผลประกอบการในปีที่ผ่านมา จำนวนลูกค้า ปริมาณการขายสินค้า/บริการ และการกระจายรายได้ต่อชุมชน ของผู้ประกอบการธุรกิจบริการที่พักขนาดกลางและขนาดเล็ก กรณีศึกษา จังหวัดน่าน เพื่อเป็นประโยชน์ให้ภาครัฐสามารถนำนโยบายพัฒนาการท่องเที่ยวไปปรับใช้ได้อย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้น ซึ่งจะนำไปสู่การสร้างรายได้เสริมสร้างโอกาสในการจ้างงานให้กับคนในชุมชน รวมทั้งสามารถวางแผนและพัฒนานโยบายภาครัฐ โดยเฉพาะนโยบายในการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ให้สามารถช่วยกระตุ้นและพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนของจังหวัดน่าน ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดความยั่งยืนในการพัฒนาต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาถึงระดับการรับรู้ถึงผลกระทบของนโยบายการพัฒนาการท่องเที่ยว 12 เมืองต้องห้ามพลาตา ของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ในกลุ่มธุรกิจบริการที่พัก (โรงแรม, รีสอร์ท และที่พักแบบเกสต์เฮาส์) ในจังหวัดน่าน
2. เพื่อศึกษาถึงอิทธิพลของการรับรู้ถึงผลกระทบของนโยบายการท่องเที่ยวของรัฐบาล ที่มีต่อผลการดำเนินงานผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ในกลุ่มธุรกิจบริการที่พัก (โรงแรม, รีสอร์ท และที่พักแบบเกสต์เฮาส์) ในจังหวัดน่าน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการทบทวนวรรณกรรม แนวคิด และทฤษฎีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อศึกษาหาตัวแปรต่าง ๆ ที่จะนำมาศึกษาตามวัตถุประสงค์การวิจัย ผู้วิจัยจึงกำหนดกรอบแนวคิดดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องในการพัฒนารอบแนวคิดการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาทบทวนแนวคิด ทฤษฎีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง อันประกอบด้วยแนวคิดสำคัญ ได้แก่

แนวคิดเกี่ยวกับผลกระทบ

มีนักวิชาการให้ความหมายผลกระทบไว้ ดังนี้

เรืองวิทย์ เกษสุวรรณ (2550) ได้ให้ความหมายของผลกระทบ คือ ผลที่ตามมาจากผลงานหรือผลผลิตหรือผลประโยชน์ของแผนหรือโครงการ ผลกระทบเป็นได้ทั้งทางบวกและทางลบ และอาจเกิดขึ้นกับกลุ่มเป้าหมายและมีไขกลุ่มเป้าหมายทั้งในปัจจุบันและอนาคต สรุป ความหมายของผลกระทบคือ ผลที่เกิดขึ้นจากการกระทำในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง อาจเป็นผลที่เกิดขึ้นทั้งในปัจจุบันและอนาคตเป็นไปได้ทั้งทางบวกและลบ หรืออาจจะเกิดกับกลุ่มเป้าหมายและมีไขกลุ่มเป้าหมาย หรือผลกระทบต่อสถานการณ์ต่าง ๆ ทั้งทางตรงและทางอ้อม

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับผลกระทบ สามารถสรุปผลกระทบที่เกิดขึ้นจากนโยบายของรัฐ โดยแบ่งผลกระทบได้เป็น 4 ด้าน (Wang and Pfister, 2008) ดังนี้

1. การแบ่งผลกระทบตามแง่มุมเนื้อหา อาจแบ่งออกได้เป็นผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจ สังคม ด้านการเมือง ด้านการบริการ ด้านสิ่งแวดล้อมและกายภาพ เช่น ผลกระทบจากการดำเนินนโยบายสร้างเขื่อนทำให้คนเป็นโรคพยาธิ ซึ่งไม่เคยเป็นมาก่อนมากขึ้นหรือผลกระทบจากโครงการก่อสร้างท่อส่งก๊าซธรรมชาติบนบกตัดผ่านพื้นที่เกษตรกรรม ทำให้เกษตรกรมีการเปลี่ยนแปลงการย้ายที่อยู่ เปลี่ยนแปลงวิธีการเพาะปลูกพืชผลทางการเกษตรอย่างไม่เคยเป็นมาก่อนมากขึ้น เป็นต้น
2. การแบ่งผลกระทบตามแง่มุมของความเป็นจริงที่เกิดขึ้น (reality) เราอาจแบ่งได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือผลกระทบในเชิงภาวะวิสัย (objective impact) ซึ่งได้แก่ ผลกระทบที่เกิดขึ้นโดยที่ไม่ขึ้นอยู่กับความรู้สึกนึกคิดของคน เช่น การดำเนินนโยบายคุมกำเนิดจะทำให้สัดส่วนของผู้สูงอายุสูงขึ้น ไม่ว่าใครจะรับรู้หรือไม่ เหตุการณ์เช่นนี้ก็จะเกิดขึ้น อีกประเภทหนึ่งคือผลกระทบเชิงอัตวิสัย (subjective impact) ได้แก่ ผลกระทบที่เกิดขึ้นในความรู้สึกนึกคิดของคน เช่น การดำเนินนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวที่ก่อให้เกิดการขยายตัวของโสเภณี ทำให้คนไทยเป็นอันมากรู้สึกอับอายต่างชาติ
3. การแบ่งตามแง่มุมของทิศทางที่กระทบ (direct impact) อาจแบ่งออกได้เป็นผลกระทบโดยตรง (direction impact) และผลกระทบโดยอ้อม (indirect impact)

4. การแบ่งตามแง่บวกของคุณค่าของผลกระทบ อาจแบ่งออกได้เป็นผลกระทบในเชิงบวก (positive impact) หมายถึง ผลกระทบที่เป็นสิ่งที่พึงปรารถนา และผลกระทบในเชิงลบ (negative impact) หรือผลกระทบที่ไม่เป็นที่พึงปรารถนา (ช่วยดี ตั้งสมชัย และ ปิยพรรณ กลั่นกลิ่น, 2557)

แนวคิดเกี่ยวกับผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจ

การวิเคราะห์ผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจ จะประกอบด้วยการวิเคราะห์ใน 2 ส่วน ได้แก่ การวิเคราะห์ผลกระทบทางเศรษฐกิจโดยทั่วไปและการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนด้านสิ่งแวดล้อม

1. การวิเคราะห์ผลกระทบทางเศรษฐกิจโดยทั่วไป จะเป็นการวิเคราะห์ที่อยู่ภายใต้ระบบเศรษฐกิจของประเทศหรือของพื้นที่ เช่น การเปลี่ยนแปลงเรื่องผลผลิตและการจ้างงาน และประชากรส่วนใดจะได้ประโยชน์และส่วนใดจะเกิดความสูญเสียในการวิเคราะห์จะเกี่ยวข้องกับความรู้พื้นฐาน ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับลักษณะและโครงสร้างของระบบเศรษฐกิจที่เป็นอยู่ ในการวิเคราะห์จำเป็นต้องอาศัยข้อมูลและรายงานเศรษฐกิจต่าง ๆ ที่มีการวิเคราะห์และจัดพิมพ์เผยแพร่ข้อมูลบางประเภท เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับตัวแปรส่วนรวม ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ประชาชาติ (GDP) ระดับการจ้างงาน รายได้เฉลี่ย มูลค่าการส่งออกและนำเข้า ซึ่งเป็นข้อมูลที่มีอยู่และพร้อมจะนำมาใช้ได้ จากนั้นก็ระบุสาขาหรืออุตสาหกรรมพื้นฐาน หรือปัจจัยที่มีความสำคัญที่ทำให้เศรษฐกิจมีความเจริญเติบโตหรือถดถอย การวิเคราะห์ที่อาจรวมถึงกลไกการดำเนินงาน ความได้เปรียบเสียเปรียบในการผลิตหรือให้บริการ แต่ถ้าเป็นโครงการขนาดใหญ่ผลกระทบต่ออุตสาหกรรมและตัวแปรเศรษฐกิจส่วนรวมจะมีมาก ฉะนั้นต้องคำนึงถึงความสัมพันธ์กับความเป็นไปได้ของโครงการในระยะยาว และผลกระทบทางบวกและทางลบของโครงการต่อตัวแปรเศรษฐกิจส่วนรวมที่สำคัญ เช่น การเพิ่มขึ้นของผลผลิตมวลรวม (GDP) การสร้างงานและแรงกดดันต่อเงินเฟ้อ เป็นต้น จากนั้นเป็นการประเมินนโยบายหรือประเมินโครงการโดยเฉพาะตามหลักต้นทุนและผลตอบแทน จะแสดงความสัมพันธ์ระหว่างผลตอบแทนที่สังคมจะได้รับและต้นทุนที่เกิดจากการมีโครงการ

2. การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนด้านสิ่งแวดล้อม (environmental impact analysis) หรือบ่อยครั้งเรียกว่า การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม (environment impact assessment-EIA) เป็นที่เข้าใจกันว่าหมายถึง กระบวนการรวบรวมวิเคราะห์และประเมินการเปลี่ยนแปลงในสิ่งแวดล้อมอันเป็นผลมาจากโครงการหรือกิจกรรมมนุษย์ เช่น วิเคราะห์และประเมินว่าทรัพยากรธรรมชาติและคุณภาพสิ่งแวดล้อม ซึ่งได้แก่ สภาพอากาศ ดิน น้ำ และสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้น จะเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร และเมื่อเปลี่ยนแปลงไปแล้ว จะมีผลกระทบต่อไปถึงผู้รับ เช่น คน สัตว์ พืช และสิ่งของต่าง ๆ อย่างไร (วันรักษ์ มิ่งมณีนาคน, 2556)

สำหรับองค์ประกอบของการวิเคราะห์ผลกระทบทางเศรษฐกิจมีดังนี้

1. การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน (baseline study) ซึ่งได้แก่ การรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับโครงการ พื้นที่โครงการ ข้อมูลจากส่วนราชการ ข้อมูลจากรายงานการศึกษาวิจัย และข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อวิเคราะห์และทำความเข้าใจสภาพสิ่งแวดล้อมในปัจจุบันและผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น

2. การกำหนดขอบเขตการศึกษา (scoping) ซึ่งได้แก่ การระบุผลกระทบที่มีความเป็นไปได้ (possible impact) รวมทั้งการใช้ทรัพยากรและการจัดลำดับความสำคัญของผลกระทบเพื่อการศึกษาวิเคราะห์ในขั้นรายละเอียด ผลกระทบใดที่คาดว่าจะไม่สำคัญก็อาจตัดทิ้ง การกำหนดขอบเขตการศึกษาจะเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่สำคัญ เพื่อให้การศึกษามีความสอดคล้องกับความต้องการ และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง ดังนั้น ก่อนที่จะตกลงกำหนดขอบเขตการศึกษา จึงควรมีการรวบรวมความคิดเห็นและปรึกษาหารือกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งตัวแทนชุมชนที่คาดว่าจะได้รับผลกระทบด้วย

3. การคาดคะเนผลกระทบ (prediction) ได้แก่ การประมาณการขนาดของการเปลี่ยนแปลง สาเหตุที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง รวมทั้งผลกระทบสิ่งแวดล้อมที่สำคัญในอนาคตของโครงการ

4. การประเมินผลกระทบ (evaluation) เพื่อประเมินความสำคัญของการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่มีต่อประเทศในรูปของวัตถุประสงค์และนโยบายทางเศรษฐกิจและสังคม ในการประเมินอาจใช้วิธีการเปรียบเทียบ นั่นคือ เปรียบเทียบกับกฎหมายหรือมาตรฐานและเงื่อนไขที่กำหนดไว้ เช่น เป็นพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมและสอดคล้องกับการยอมรับของชุมชนหรือสาธารณชน นอกจากนั้น ยังควรประเมินผลกระทบโดยรวมของโครงการด้วยการประยุกต์ใช้หลักเกณฑ์ต้นทุนและผลตอบแทน เพื่อนำไปสู่การตัดสินใจว่าควรสนับสนุนหรือยับยั้งโครงการ

5. การปรับปรุงแก้ไข (mitigation) เพื่อค้นหาวិธีการหรือมาตรการในการป้องกันแก้ไขและลดผลกระทบในทางลบ และวิธีการหรือมาตรการที่จะช่วยเพิ่มพูนผลกระทบในทางบวกให้ได้ประโยชน์สูงสุด รวมทั้งการลดต้นทุนของโครงการ

6. การสื่อสารทำความเข้าใจ (communication) เพื่อสื่อสารผลกระทบที่เป็นไปได้ของโครงการต่อหน่วยงานและประชาชนที่คาดว่าจะได้รับผลกระทบ

7. การติดตามตรวจสอบ (monitoring) เพื่อจัดให้มีการตรวจสอบ (auditing) และการเฝ้าระวัง (monitoring) ผลกระทบของโครงการทั้งในระหว่างและหลังการปฏิบัติงานตามโครงการ

แนวคิดเกี่ยวกับทรัพยากรในการนำนโยบายไปปฏิบัติ

นโยบายต้องมีวัตถุประสงค์และมาตรฐานที่กำหนดไว้ชัดเจน และต้องมีการระบุทรัพยากรต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการแปลงนโยบายไปสู่การปฏิบัติด้วย ทรัพยากรนโยบาย หมายถึง งบประมาณและผลประโยชน์ตอบแทนอื่น ๆ ที่จะเป็นตัวเร่งให้การทำงานมีประสิทธิภาพมากขึ้นในการแปลงนโยบายจากแผนที่ร่างไปสู่การปฏิบัติจริง โดยทั่วไปทรัพยากรที่มีเป็นปัญหาคือ งบประมาณ หลายครั้งงบประมาณอาจไม่เพียงพอหรือหลายครั้งงบประมาณมีปริมาณเพียงพอ แต่การเบิกจ่ายมักล่าช้าเสียเวลา ปัญหางบประมาณจึงเป็นปัญหาสำคัญของการแปลงนโยบายไปสู่การปฏิบัติ

โดยทรัพยากร ในที่นี้หมายถึง สิ่งต่าง ๆ ที่องค์กรหรือหน่วยงานมีอยู่หรือจัดหาเพื่อใช้ในการดำเนินงานทางการบริหาร ทรัพยากรแบ่งเป็น 4 ประเภทใหญ่ หรือเรียกว่า 4 M'S คือ

1. คน (man) คือทรัพยากรบุคคลทั้งหมดที่กิจการมีอยู่ ไม่ว่าในระดับบริหารหรือระดับปฏิบัติการ
2. เงินทุน (money or capital) คือเงินทุนที่จะใช้ในการดำเนินกิจการ
3. วัสดุอุปกรณ์ (material) คือวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่จำเป็น เช่น เครื่องจักร วัตถุดิบ และที่ดิน
4. การจัดการ (management) คือวิธีการหรือกระบวนการนำเอาปัจจัยทั้ง 3 ประการข้างต้น ดำเนินการ

ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด (สมบัติ อารังธัญวงศ์, 2557)

นอกจากแนวคิดทฤษฎีที่ได้กล่าวมาข้างต้นแล้วนี้ ทางผู้วิจัยยังมีการทบทวนแนวคิดเรื่องผลในการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ แนวคิดเกี่ยวกับผลกระทบทางเศรษฐกิจจากนโยบายการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และส่วนของการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนโยบายพัฒนาการท่องเที่ยว อาทิ จากรายงานวิจัยของคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ซึ่งเป็นรายงานศึกษาลมวิสัยเกี่ยวกับผลกระทบด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวต่อธุรกิจ SMEs ในจังหวัดเชียงใหม่ จากการเพิ่มขึ้นของนักท่องเที่ยวเงิน ผลจากการสำรวจพบว่า การเพิ่มขึ้นของนักท่องเที่ยวเงินได้ส่งผลกระทบในเชิงบวกต่อเศรษฐกิจโดยรวมของจังหวัดเชียงใหม่อยู่ในระดับมาก ซึ่งหมายถึง ผลกระทบด้านการพัฒนาการท่องเที่ยว ส่งผลให้ภาวะเศรษฐกิจโดยรวมดีขึ้น

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยจึงเสนอกรอบแนวคิดดังภาพที่ 1 โดยในการวิจัยครั้งนี้ มีสมมติฐานการวิจัย 2 ประการ ได้แก่

1. ระดับการรับรู้ต่อผลกระทบของ นโยบายพัฒนาการท่องเที่ยว 12 เมืองต้องห้ามพลาตา ของผู้ประกอบการกลุ่มตัวอย่างอยู่ใน ระดับปานกลาง
2. การรับรู้ต่อผลกระทบของ นโยบายพัฒนาการท่องเที่ยว 12 เมืองต้องห้ามพลาตา มีอิทธิพลต่อ ผลการดำเนินงานใน 4 ด้าน ได้แก่ ผลประกอบการในปีที่ผ่านมา จำนวนลูกค้า ปริมาณการขายสินค้า/บริการ และ การกระจายรายได้ต่อชุมชน ของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ในธุรกิจบริการที่พัก (โรงแรม, รีสอร์ท, ที่พักแบบเกสต์เฮาส์) ในจังหวัดน่าน

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ได้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงสำรวจ (survey research) โดยมีการเก็บข้อมูลในระหว่างเดือนมีนาคม ถึง เดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2560 โดยมีรายละเอียดเพิ่มเติม ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยกำหนดประชากรจากผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ในกลุ่มธุรกิจบริการที่พัก (โรงแรม, รีสอร์ท, ที่พักแบบเกสต์เฮาส์) ในจังหวัดน่าน ที่มีการจดทะเบียนการค้าและได้รับการรับรองสิทธิด้านภาษีอย่างถูกต้องจากกรมสรรพากร ภายในปี พ.ศ. 2559 โดยได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างรวมทั้งสิ้น 102 แห่ง (กรมสรรพากร, 2560) เนื่องจากผู้ประกอบการที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีปริมาณไม่มาก จึงเลือกวิธีเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

ทั้งนี้ ผู้วิจัยและผู้ช่วยนักวิจัย มีการแจกแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ประกอบการที่เป็นเจ้าของ หรือ ผู้บริหารที่พัก ระดับผู้จัดการขึ้นไป โดยเป็นการเก็บแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างทั้ง 102 แห่ง ทั้งทางทางส่งทางไปรษณีย์ และการแจกแบบสอบถามโดยตรง และสามารถเก็บข้อมูลที่มีความสมบูรณ์ได้ 80 ราย คิดเป็นร้อยละ 78.4 ของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งถือว่ามีความน่าเชื่อถือและสามารถเป็นตัวแทนกลุ่มตัวอย่างในการนำข้อมูลมาวิเคราะห์ผลได้ (อุดม ทุมโฆสิต, 2555)

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามแบบผู้ตอบตนเอง (self-administration questionnaire) ซึ่งประกอบด้วย 28 ข้อคำถาม ซึ่งเป็นคำถามแบบปลายปิด (close-end questions) โดยแบบสอบถาม แบ่งเป็น 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการในกลุ่มตัวอย่าง ส่วนที่ 2 การรับรู้ต่อผลกระทบของนโยบายพัฒนาการท่องเที่ยว 12 เมืองต้องห้ามพลาตา และส่วนที่ 3 ผลการดำเนินงานทางธุรกิจใน 4 ด้าน ได้แก่ ผลประกอบการในปีที่ผ่านมา จำนวนลูกค้า ปริมาณการขายสินค้า/บริการ และ การกระจายรายได้ต่อชุมชน ของผู้ประกอบการ

ทั้งนี้ ผู้วิจัยมีการทดสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ โดยการนำแบบสอบถามไปทดสอบนำร่อง (pretest) จำนวน 30 ชุด และนำผลที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีการหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ซึ่งเป็นวิธีทดสอบค่าความเชื่อมั่นที่ยอมรับได้และแพร่หลายสำหรับการทำวิจัยเชิงปริมาณ โดยพบว่า ข้อคำถามต่าง ๆ ในแบบสอบถามชุดนี้ มีค่าความเชื่อมั่นโดยรวมที่ 0.886 จึงถือว่า เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลมีความน่าเชื่อถือในระดับสูง (สุจิตรา บุญยรัตน์, 2557) สามารถนำแบบสอบถามดังกล่าวไปเก็บข้อมูลได้จริง

วิธีการรวบรวมข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

สำหรับวิธีเก็บรวบรวมข้อมูล แบ่งเป็น 2 ส่วนหลัก ได้แก่

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เก็บรวบรวมโดยใช้แบบสอบถามปลายปิด (Close-ended questionnaires) ด้วยการแจกแบบสอบถาม เพื่อสำรวจข้อมูลจากผู้ประกอบการที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ในจังหวัดน่าน จำนวน 102 ตัวอย่าง และเก็บแบบสอบถามที่สมบูรณ์ได้จำนวน 80 ตัวอย่าง คิดเป็น 78.4% ของกลุ่มตัวอย่างที่กำหนด ซึ่งถือว่า มีความน่าเชื่อถือ ยอมรับได้ในการนำข้อมูลไปวิเคราะห์

2. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) รวบรวมข้อมูลเชิงวิชาการจากสิ่งตีพิมพ์ เอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับกรวิจัย

สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย

1. การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา (descriptive statistic) ซึ่งประกอบด้วย การวิเคราะห์ค่ากลางสำหรับข้อมูลเชิงปริมาณ ประกอบด้วย ค่าเฉลี่ย (mean) ค่ามัธยฐาน (median) ค่าฐานนิยม (mode) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviations: SD) โดยกำหนดการแปลความหมายของการคำนวณมาตรฐานแบบอันตรภาคชั้น 5 ระดับ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
4.21-5.00	เห็นด้วยอย่างยิ่ง / มีการรับรู้ในระดับมากที่สุด
3.41-4.20	เห็นด้วย / การรับรู้ในระดับมาก
2.61-3.40	ไม่แน่ใจ / การรับรู้ในระดับปานกลาง
1.81-2.60	ไม่เห็นด้วย / การรับรู้ในระดับน้อย
1.00-1.80	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง / การรับรู้ในระดับน้อยที่สุด

2. การวิเคราะห์สถิติอนุมาน (referral statistic) เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 2 ตัว เพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัย สำหรับงานวิจัยครั้งนี้ การทดสอบสมมติฐานการวิจัย ใช้สถิติทดสอบ F –Test โดยเป็นการวิเคราะห์จากค่าความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) และใช้เทคนิคการวิเคราะห์ความสัมพันธ์พหุคูณหลายตัวแปร (Multiple regression) ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่อยู่ในกรอบแนวคิด โดยพิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson correlation coefficient) ในการวัดระดับและทิศทางความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2552)

สรุปผลการวิจัย

ในส่วนผลการศึกษา เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานด้านองค์กรที่เกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม จากกลุ่มตัวอย่างที่เก็บข้อมูลได้ (80 ราย) สรุปได้ว่า ผู้ประกอบการที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ส่วนมากคือ ร้อยละ 54.9 ประกอบกิจการอยู่ในพื้นที่ 2 อำเภอหลัก ได้แก่ เมืองน่าน และอำเภอบัว โดยผู้ประกอบการฯ ส่วนใหญ่ คือ 68 จาก 80 ราย (ร้อยละ 85) มีพนักงานในสถานประกอบการที่จ้างอยู่ระหว่างจำนวน 1-10 คน โดยลูกจ้างส่วนใหญ่ในสถานประกอบการส่วนมาก คือ 72 ราย (ร้อยละ 90) เป็นแรงงานที่มีถิ่นที่อยู่อาศัยอยู่ในชุมชนจังหวัดน่าน โดยใช้แหล่งแรงงานในการประกอบธุรกิจทั้งจากแรงงานในครอบครัวและแรงงานนอกครอบครัว

ทั้งนี้ พบว่า ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ (ร้อยละ 80) ปรับค่าจ้างแรงงานรายปีให้พนักงานไม่น้อยกว่าปีละ 1 ครั้ง ผู้ประกอบการประมาณครึ่งหนึ่ง คือ 41 ราย ใช้เงินลงทุนในระยะเริ่มต้นมากกว่า 500,001 บาทขึ้นไป โดยใช้แหล่งเงินทุนในการประกอบธุรกิจจากการกู้ยืมสถาบันการเงินแล้วมีมูลค่าสินทรัพย์ถาวร เช่น ที่ดิน อาคาร เครื่องจักร มูลค่าอยู่ระหว่าง 500,001 – 1,000,000 บาท โดยที่ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ (ร้อยละ 85) สามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนจากสถาบันการเงินและแหล่งต่าง ๆ เช่น การระดมทุนจากครอบครัว และการขอยืมกู้จากสถาบันการเงินได้ โดยผู้ประกอบการส่วนมาก (ร้อยละ 82.5) เห็นว่าระดับการแข่งขันทางธุรกิจที่กำลังเผชิญอยู่ในปัจจุบันอยู่ในระดับสูง แต่ไม่มีผู้นำตลาด และ ผู้ประกอบการเกินกว่าครึ่งหนึ่ง คือ 42 ราย (ร้อยละ 52.5) มีการใช้บริการประชาสัมพันธ์ ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ เช่น เฟซบุ๊ก (Facebook) และ ไลน์ (Line) ในการประชาสัมพันธ์กิจการของตน

สำหรับ ผลการศึกษาเกี่ยวกับระดับการรับรู้ถึงผลกระทบนโยบายพัฒนาการท่องเที่ยว 12 เมืองต้องห้ามพลาตาของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในธุรกิจกลุ่มบริการที่พัก ในจังหวัดน่าน พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.28$) หมายถึง กลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้ว่ามีนโยบาย 12 เมืองต้องห้ามพลาตา มีผลกระทบต่อผลการดำเนินธุรกิจของตนอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย โดยผู้วิจัย ได้ทบทวนวรรณกรรมเพิ่มเติม แล้วพบว่า การที่ผู้ประกอบการกลุ่มตัวอย่างยังไม่มีรับรู้ถึงนโยบาย 12 เมืองต้องห้ามพลาตา ในระดับมากนั้น ส่วนหนึ่งเป็นเพราะ ประสิทธิภาพในการสื่อสารและประชาสัมพันธ์นโยบายฯ คือ แม้นโยบายพัฒนาการท่องเที่ยว 12 เมืองต้องห้ามพลาตา จะได้มีการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อด้วยช่องทางต่าง ๆ แต่ก็ยังมีลักษณะคล้ายนโยบายพัฒนาการท่องเที่ยวที่ผ่านมาของภาครัฐ แต่ก็ไม่มีการประชาสัมพันธ์เพียงช่วงเวลาไม่นานและไม่ต่อเนื่องเท่าที่ควร (กฤติยากร นวลศรี, 2553) โดยข้อมูลสรุปในส่วนนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอผลไว้ ตามตาราง 1 และ ตาราง 2 ดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 2 การรับรู้ของกลุ่มตัวอย่างต่อ นโยบายการพัฒนาการท่องเที่ยวของรัฐบาล

ตาราง 1 แสดงจำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง ตามการรับรู้นโยบายของรัฐ

การรับรู้ว่ามีนโยบายฯ 12 เมืองต้องห้ามพลาตา	จำนวน	ร้อยละ
ทราบ	69	86.25
ไม่ทราบ	11	13.75
รวม	80	100.0

จากตาราง 1 พบว่า จากกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 80 ราย ส่วนใหญ่คือ จำนวน 69 ราย หรือ คิดเป็นร้อยละ 86.25 รับรู้ว่ามีนโยบายพัฒนาการท่องเที่ยวของรัฐบาล และมีจำนวน 11 ราย คิดเป็นร้อยละ 13.75 ที่ไม่ทราบหรือไม่รับรู้ ว่ามีนโยบายฯ นี้ของรัฐบาล

ตาราง 2 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการรับรู้ถึงผลกระทบต่อนโยบายการพัฒนาการท่องเที่ยวของรัฐบาล (n = 80)

ประเด็นการรับรู้ผลกระทบของนโยบายฯ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. นโยบาย 12 เมืองต้องห้ามพลาตา เป็นนโยบายมีไว้เพื่อสร้างความประทับใจให้นักท่องเที่ยวที่มาจากจังหวัดน่านเนื่องจากเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ให้ความนันทนาการ ควบคู่ไปกับการให้ความรู้เชิงประวัติศาสตร์ ขนบธรรมเนียม ประเพณี และวิถีถิ่น	3.13	0.633	ปานกลาง
2. นโยบาย 12 เมืองต้องห้ามพลาตา เป็นนโยบายมีไว้เพื่อการวางแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวของจังหวัดน่าน โดยการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมกับการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน	3.05	0.662	ปานกลาง
3. นโยบาย 12 เมืองต้องห้ามพลาตา เป็นนโยบายมีไว้เพื่อสร้างภาคประชาคมในพื้นที่ให้เข้มแข็ง โดยเสริมสร้างโอกาสในการจ้างงานให้กับชุมชน ลดความยากจน และการลดการย้ายถิ่นฐานของวัยหนุ่มสาวไปสู่ เมืองใหญ่เนื่องจากมีอาชีพรองรับ	3.81	0.715	มาก
4. นโยบาย 12 เมืองต้องห้ามพลาตา เป็นนโยบายมีไว้เพื่อพัฒนากลุ่มคนรุ่นใหม่ไปพร้อมพัฒนากลุ่มผู้สูงอายุของจังหวัดน่าน	2.74	0.904	ปานกลาง

ตาราง 2 (ต่อ)

ประเด็นการรับรู้ผลกระทบของนโยบายฯ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
5. นโยบาย 12 เมืองต้องห้ามพลาต เป็นนโยบายมีไว้ เพื่อรักษาจุดยืน/อัตลักษณ์ของจังหวัดน่านให้ยั่งยืนโดยการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ โดยที่ชุมชนควรสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ตามอัตลักษณ์วัฒนธรรมประจำถิ่น	3.02	0.732	ปานกลาง
6. ทราบนโยบาย 12 เมืองต้องห้ามพลาต ทางสื่อต่าง ๆ อาทิ หนังสือพิมพ์/โทรทัศน์/วิทยุ/แผ่นพับ/เฟซบุ๊ก	3.14	0.760	ปานกลาง
7. มีความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายพัฒนาการท่องเที่ยว 12 เมืองต้องห้ามพลาต เป็นอย่างดี	2.89	0.757	ปานกลาง
8. เห็นว่านโยบาย 12 เมืองต้องห้ามพลาต เป็นประโยชน์ต่อธุรกิจของท่าน	3.56	0.762	มาก
เฉลี่ยรวม	3.28	0.560	ปานกลาง

จากตาราง 2 แสดงให้เห็นว่า ระดับการรับรู้ถึงผลกระทบของนโยบายท่องเที่ยวฯ ของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.28$, S.D. = 0.560)

ในส่วนผลการศึกษา ในด้านผลประกอบการ พบว่า ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ (ร้อยละ 80) ปรับปรุงจ้างแรงงานรายปีให้พนักงานไม่น้อยกว่าปีละ 1 ครั้ง ผู้ประกอบการประมาณครึ่งหนึ่ง คือ 41 ราย ใช้เงินลงทุนในระยะเริ่มต้นมากกว่า 500,001 บาทขึ้นไป โดยใช้แหล่งเงินทุนในการประกอบธุรกิจจากการกู้ยืมสถาบันการเงินแล้วมีมูลค่าสินทรัพย์ถาวร เช่น ที่ดิน อาคาร เครื่องจักร มูลค่าอยู่ระหว่าง 500,001 – 1,000,000 บาท โดยที่ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ (ร้อยละ 85) สามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนจากสถาบันการเงินและแหล่งต่าง ๆ เช่น การระดมทุนจากครอบครัว และการขอยืมกู้จากสถาบันการเงินได้ โดยผู้ประกอบการส่วนมาก (ร้อยละ 82.5) เห็นว่าระดับการแข่งขันทางธุรกิจที่กำลังเผชิญอยู่ในปัจจุบันอยู่ในระดับสูง แต่ไม่มีผู้นำตลาด และ ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ (ร้อยละ 78.75) มีการใช้บริการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ในการประชาสัมพันธ์กิจการของตน

สำหรับผลการวิจัย เกี่ยวกับในตัวแปร ผลการดำเนินงานของผู้ประกอบการฯ ในธุรกิจบริการที่พัก ขอนำเสนอผล ตามตาราง 3 ดังต่อไปนี้

ตาราง 3 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการรับรู้ต่อผลการดำเนินงานของธุรกิจจากผู้ประกอบการฯ

ปัจจัย	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านผลประกอบการในปีที่ผ่านมา			
- ผลประกอบการโดยรวมของธุรกิจของท่านมีกำไรเพิ่มขึ้น	4.16	0.723	มาก
2. ด้านจำนวนลูกค้า			
- มีจำนวนลูกค้ามาใช้บริการ/ซื้อผลิตภัณฑ์ของท่านเพิ่มขึ้น	4.28	0.677	มากที่สุด
3. ด้านปริมาณการขายสินค้า/บริการ			
- ท่านมีการเพิ่มปริมาณห้องพัก เพื่อรองรับลูกค้าเพิ่มมากขึ้น	4.36	0.745	มากที่สุด
- ท่านเพิ่มบริการต่าง ๆ เพื่อรองรับลูกค้า เช่น การจัดโปรแกรมเที่ยวสถานที่สำคัญ, การให้ใช้ฟรี wi-fi เป็นต้น	3.38	0.661	ปานกลาง
4. ด้านการกระจายรายได้ต่อชุมชน			
- ธุรกิจของท่าน มีการจ้างงานคนในชุมชนเพิ่มมากขึ้น	4.32	0.685	มากที่สุด
- ท่านมีการสั่งซื้อสินค้า/บริการที่ต้องใช้ในธุรกิจ จากผู้ขายในชุมชนเพิ่มมากขึ้น	4.19	0.718	มาก
ผลเฉลี่ย	4.08	0.629	มาก

จากตาราง 3 ในภาพรวม สรุปได้ว่า ผู้ประกอบการฯ มีการรับรู้ว่า ผลการดำเนินงานทางธุรกิจ ซึ่งประกอบไปด้วย 4 ด้าน ได้แก่ ผลประกอบการในปีที่ผ่านมา จำนวนลูกค้า ปริมาณการขายสินค้า/บริการ และ การกระจายรายได้ต่อชุมชน เป็นไปในทิศทางเป็นบวก โดยมีการรับรู้เกี่ยวกับผลการดำเนินงานทางธุรกิจ ว่ามีทิศทางเป็นบวกอยู่ใน ระดับมาก ($\bar{X} = 4.08$)

ในส่วนผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัยที่ 2 ผู้วิจัยยอมรับสมมติฐานดังกล่าว โดยพบว่า ระดับการรับรู้ต่อผลกระทบจากนโยบาย 12 เมืองต้องห้ามพลาต มีผลต่อ ผลการดำเนินงานของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในธุรกิจการให้บริการที่พัก ในจังหวัดน่าน ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานข้อนี้ โดยแสดงผลการศึกษาไว้ตามตาราง 4 ดังนี้

ตาราง 4 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง ระดับการรับรู้ผลกระทบของนโยบายท่องเที่ยวฯ กับ ผลการดำเนินงานของผู้ประกอบการฯ ใน 4 ด้าน

ตัวแปรย่อย	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r)	b	t	Sig.
ผลประกอบการในปีที่ผ่านมา	.156	4.243	4.602	.001*
จำนวนลูกค้า	.112	5.878	2.618	.002*
ปริมาณการขายสินค้า/บริการ	.268	2.895	5.988	.000*
การกระจายรายได้ต่อชุมชน	.126	3.128	4.459	.001*
ค่าคงที่ (Constant)			3.816	.002
R = .743, R ² = .554, SEE = .400, F = 101.261, Sig = .000				

(* = P < 0.05)

จากตาราง 4 ผลการวิเคราะห์สมการถดถอยตามสมการโครงสร้างของแบบจำลองความสัมพันธ์ของการรับรู้ผลกระทบของนโยบายฯ ต่อผลการดำเนินงานของผู้ประกอบการฯ ใน 4 ด้าน โดยพบว่า การรับรู้ผลกระทบของนโยบายฯ มีอิทธิพลเชิงบวกต่อผลการดำเนินงานของผู้ประกอบการฯ ทั้ง 4 ด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่การรับรู้ผลกระทบของนโยบายฯ มีอิทธิพลต่อปริมาณการขายสินค้า/บริการมากที่สุด ($r = .268$) ซึ่งตัวแปรอิสระ คือ การรับรู้ถึงผลกระทบของนโยบายฯ สามารถพยากรณ์การผันแปรของตัวแปรตาม คือ ผลการดำเนินงานของผู้ประกอบการฯ ได้ร้อยละ 55.4 ($R^2 = .554$)

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษาที่พบว่า ระดับการรับรู้นโยบาย 12 เมืองต้องห้ามพลาตของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในธุรกิจให้บริการที่พัก ในจังหวัดน่าน ที่อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.28$) จึงกล่าวได้ว่า ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการนำนโยบาย 12 เมืองต้องห้ามพลาตไปประชาสัมพันธ์หรือนำไปปฏิบัติงานทำให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องรับรู้ถึงนโยบายฯ จากภาครัฐได้ ยังสามารถทำได้ดีในระดับปานกลาง

และผลการศึกษาที่พบว่า การรับรู้ถึงผลกระทบต่อนโยบาย 12 เมืองต้องห้ามพลาต มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในธุรกิจบริการที่พัก ในจังหวัดน่าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยการรับรู้ถึงผลกระทบของนโยบายฯ สามารถพยากรณ์การผันแปรของตัวแปรตาม คือ ผลการดำเนินงานของผู้ประกอบการฯ ได้ร้อยละ 55.4 ซึ่งถือว่ามีความสัมพันธ์ที่สำคัญ จากข้อค้นพบดังกล่าวนี้ ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะให้ผู้ที่เกี่ยวข้องในการนำนโยบายของรัฐไปปฏิบัติ (นโยบาย 12 เมืองต้องห้ามพลาต) ควรให้ความสำคัญในการเพิ่มระดับการรับรู้และความเข้าใจของผู้ประกอบการ ด้วยการสื่อสารประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ ที่เหมาะสมและเข้าถึงผู้ประกอบการและประชาชนในท้องถิ่นให้เพิ่มมากขึ้น เช่น การใช้วิทยุท้องถิ่น การให้มีกรอบมเพื่อเผยแพร่สิทธิประโยชน์จากนโยบายฯ ที่กลุ่มผู้ประกอบการจะได้รับ เป็นต้น เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวในท้องถิ่นให้เกิดมูลค่าเพิ่มอย่างยั่งยืนให้กับผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ซึ่งจะส่งผลดีต่อเรื่องอื่น ๆ โดยเฉพาะการจ้างงานในชุมชนต่อไป

ข้อเสนอแนะ

สำหรับข้อเสนอแนะให้ผู้ประกอบการนั้น จากผลวิจัยพบว่า มีผู้ประกอบการประมาณเพียงครึ่งหนึ่ง คือ 42 ราย (ร้อยละ 52.5) มีการใช้บริการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ในการประชาสัมพันธ์กิจการของตนทั้ง ๆ ที่ปัจจุบัน มีผลงานวิจัยมารองรับแล้วว่า การจะสื่อสารถึงกลุ่มลูกค้าคนรุ่นใหม่ การใช้การประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ เป็นเครื่องมือทางการตลาดที่สำคัญ และช่วยเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงกลุ่มลูกค้าได้เป็นอย่างดี (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2558) ดังนั้น ผู้ประกอบการควรตระหนักถึงประเด็นนี้และให้ความสำคัญในการเรียนรู้และใช้สื่อสังคมออนไลน์เพื่อเพิ่มช่องทางการเข้าถึงลูกค้าของตนเพิ่มขึ้น

ในส่วนข้อเสนอแนะในการศึกษาในอนาคต ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ 3 ประการ ได้แก่

1. ควรมีการเก็บข้อมูลเชิงลึกเพิ่มเติม โดยใช้การศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกจากผู้ประกอบการมากขึ้น
2. ควรมีการเพิ่มกลุ่มตัวอย่างครอบคลุมไปถึงผู้ประกอบการในกลุ่มธุรกิจอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเพิ่มเติม เช่น ธุรกิจร้านอาหาร ธุรกิจขายสินค้าที่ระลึก และธุรกิจการคมนาคมขนส่ง เป็นต้น และ
3. ควรทบทวนวรรณกรรมเพื่อเพิ่มตัวแปรที่เกี่ยวข้องในการศึกษา เช่น การได้รับความสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ภาครัฐ ผู้นำนโยบายมาปฏิบัติ หรือ ปัจจัยด้านประสิทธิภาพในการบริหารธุรกิจของผู้ประกอบการ เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2552). *สถิติสำหรับงานวิจัย*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กรมสรรพากร. (2560). *ข้อมูลผู้ประกอบการธุรกิจการโรงแรมปี พ.ศ. 2559* (ปรับปรุงล่าสุด 13 มกราคม 2560). เข้าถึงได้จาก <http://www.rd.go.th/publish/44132.0.html>. 16 มกราคม 2560.
- กฤติยากร นวลศรี. (2553). *ผลจากการพัฒนาทางด้านการท่องเที่ยวในทัศนคติของผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยวระดับศึกษา: เกาะพีพี อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่*. วิทยานิพนธ์ วท.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- ชัยวุฒิ ตั้งสมชัย และปิยพรรณ กลั่นกลิน. (2557). *รายงานผลกระทบธุรกิจต่อ SMEs ในจังหวัดเชียงใหม่จากการเพิ่มขึ้นของนักท่องเที่ยวจีน*. ศูนย์เตือนภัยธุรกิจภาคเหนือ. เชียงใหม่: คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. (2542). *การวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน*. เชียงใหม่: คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- เรืองวิทย์ เกษสุวรรณ. (2550). *ผลกระทบจากกองทุนหมู่บ้านในทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองต่อประชาชนประเทศไทย*. รายงานการวิจัย. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วันรักษ์ มิ่งมณีนาคนิน. (2556). *เศรษฐศาสตร์จุลภาค*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สมบัติ อารังธัญวงศ์. (2557). *นโยบายสาธารณะ: แนวความคิด การวิเคราะห์และกระบวนการ*. (พิมพ์ครั้งที่ 28). กรุงเทพฯ: เสมาธรรม.
- สุจิตรา บุญยรัตพันธุ์. (2557). *ระเบียบวิธีวิจัย สำหรับรัฐประศาสนศาสตร์*. (พิมพ์ครั้งที่ 14). กรุงเทพฯ: เสมาธรรม.
- สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม: สสว. (2556). *รายงานการศึกษาผลกระทบของนโยบายและกฎหมายของประเทศในภูมิภาคอาเซียนที่มีต่อ SMEs ไทย*. กรุงเทพฯ: สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม: สสว.
- สำนักงานสถิติจังหวัดน่าน. (2560). *รายงานสถิติจังหวัดน่าน ปี พ.ศ. 2559*. เข้าถึงได้จาก <http://nan.nso.go.th>. 24 มกราคม 2560.
- อุดม ทุมโฆสิต. (2555). *สถิติสำหรับการวิเคราะห์เชิงปริมาณเพื่อการวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์*. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- Department of Tourism of Thailand. (2014). *The Press Conference on Thailand's Tourism Development Policy Named 12 Cities that should not be Missed*. Retrieved from <http://www.tourism.go.th/home/details/11/82/23845>. 14 January 2017.
- Wang, Y. and Pfister, R. E. (2008). Resident's attitudes toward tourism and perceived personal benefits in a rural community. *Journal of Travel Research*, 47(1), 84 - 93.